

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ระบบเสียงภาษาถิ่นจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช ดังนี้คือ

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชภาษาไทย
ถิ่นใต้ และภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย
(ดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หน้า 23-28)

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราช

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นทั้ง 16
อำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสำรวจเพื่อคัดเลือกผู้บอกภาษา

เนื่องจากหลายท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเขตแทรกซึม
ของผู้ก่อการร้าย ผู้วิจัยจึงไม่สามารถใช้เกณฑ์ในการสุ่มหาแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบได้
เพราะนอกจากจะไม่ปลอดภัยจากผู้ก่อการร้ายแล้ว ประชาชนในท้องถิ่นนั้นยังไม่ไว้วางใจ
ด้วยเกรงว่าผู้วิจัยจะทำให้เขาเดือดร้อน จึงไม่ยอมให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยจึงต้องอาศัย

---

¹ หมายถึงการกำหนดจุดที่จะเก็บข้อมูลลงในแผนที่โดยอาจใช้วิธีทำตาราง
ในแผนที่เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลมีระยะทางเท่ากัน

นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีธรรมราช ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 16 อำเภอ เป็นผู้สำรวจ เพื่อคัดเลือกผู้บอกภาษาจากหมู่บ้านที่สามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลได้โดยสะดวกและปลอดภัย ดังได้แสดงแหล่งของข้อมูลไว้ใน แผนที่ 6 หน้า 31

ในการสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาที่เหมาะสมที่ใช้ในการวิจัย โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

3.1.1 อายุ

ผู้บอกภาษามีอายุไม่ต่ำกว่า 50 ปี เพราะถือว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุมาก จะใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันมากกว่า

3.1.2 เพศ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาที่เป็นเพศหญิงเป็นหลัก เพราะผู้บอกภาษาที่เป็นหญิงอยู่บ้านมากกว่าผู้บอกภาษาที่เป็นชาย ทำให้โอกาสที่ภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปในน้อยกว่า

3.1.3 การตั้งถิ่นฐาน

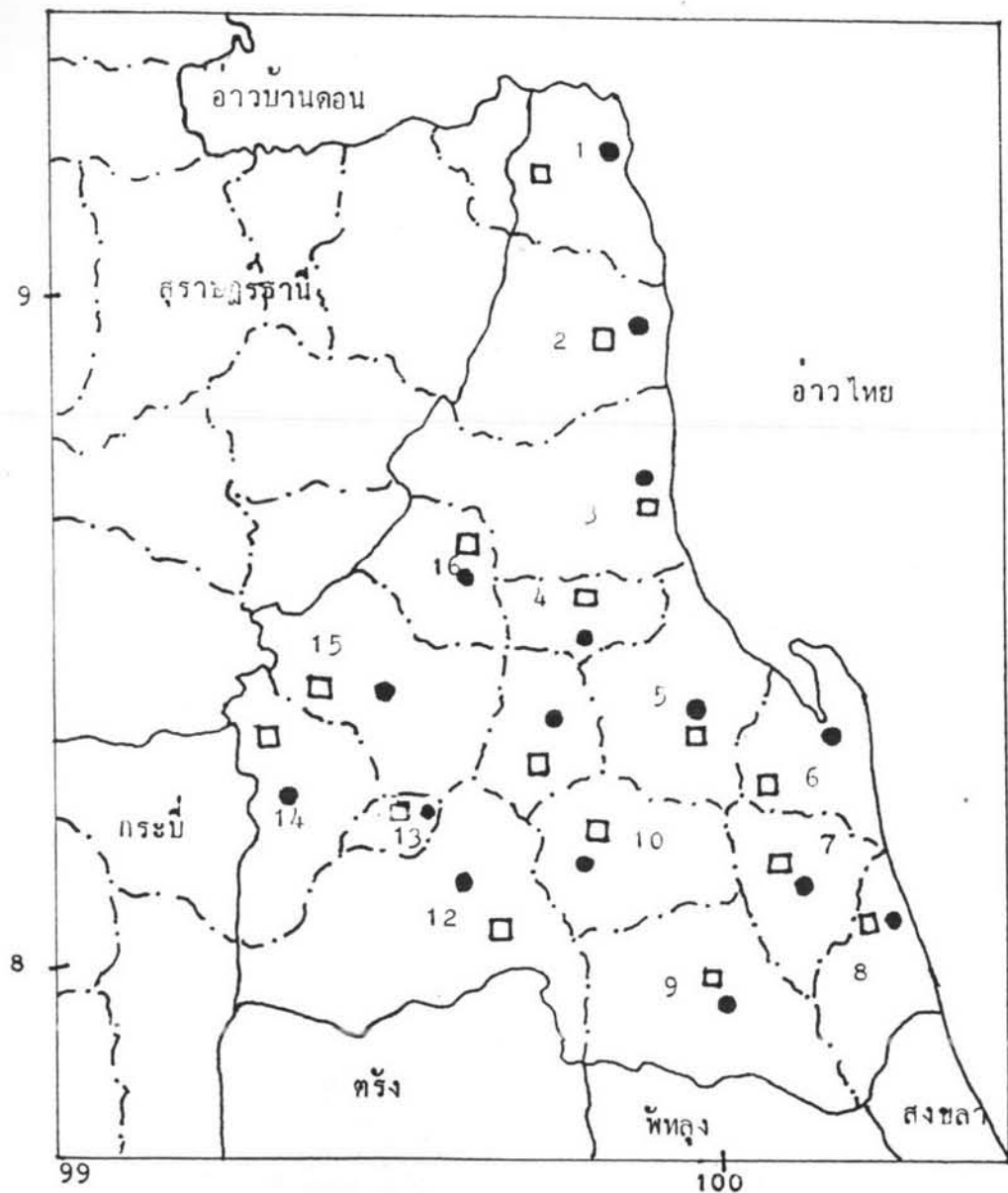
ผู้บอกภาษาทุกคนเป็นผู้ที่เกิดและตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่นนั้นจนถึงปัจจุบัน

3.1.4 อาชีพ

ผู้บอกภาษาทุกคนมีอาชีพทำนาหรือทำสวน ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ต้องเดินทางหรือติดต่อกับคนในถิ่นอื่นบ่อย ๆ อันจะทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย

3.1.5 ความสามารถในการใช้ภาษา

ผู้บอกภาษาทุกคนสามารถใช้ภาษาที่วิจัยได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวัน มีทักษะในการออกเสียงอยู่ในสภาพครบสมบูรณ์และคุณภาพของเสียงชัดเจนดี

แผนที่ 6 แสดงแหล่งของข้อมูล

- ที่ตั้งอำเภอ
- แหล่งของข้อมูลในอำเภอต่างๆ

1. อ. ชนอม บ้านบางคู ต. กวนทอง
2. อ. สิชล บ้านทุ่งคอก ต. ทุ่งปริง
3. อ. ทาเสาตา บ้านบอนนท ต. ทาเสาตา
4. อ. พรหมคีรี บ้านโนนเขียว ต. อินทรี
5. อ. เมือง บ้านนุริมกำแหงตะวันตก ต. ในเมือง
6. อ. ปากพื้ง บ้านหวดลุง ต. ชะเมา
7. อ. เขียวใหญ่ บ้านทองคำเจียก ต. ทองคำเจียก
8. อ. หัวไทร บ้านพัทธสีมา ต. ทาซอม
9. อ. ชะอวด บ้านชะอวด ต. ชะอวด
10. อ. ร่อนพิบูลย์ บ้านปิดโวก ต. หินตก
11. อ. ลานสกา บ้านสีกก ต. เขาแก้ว
12. อ. ทุ่งสง บ้านเขากุลา ต. ชะมาย
13. อ. กิ่งอ. นาบอน บ้านทุ่งคาไม้หลา ต. ทุ่งสง
14. อ. ทุ่งใหญ่ บ้านนาไค ต. ทุ่งสัง
15. อ. ฉวาง บ้านวังตลับ ต. ถ้ำพระพรธา
16. อ. พัทลุง บ้านทุ่งรอน ต. เขาพระ

3.1.6 คุณสมบัติอื่น ๆ

ผู้บอกภาษาเป็นคนที่คล่องแคล่ว กล้าพูดมีไหวพริบ สนใจ และเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยดีโดยตลอด และมีสุขภาพดี

3.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

เมื่อได้คัดเลือกผู้บอกภาษาที่เหมาะสมแล้ว จึงเริ่มเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยได้ออกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ก่อนแล้วจึงเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเสียงสระและพยัญชนะ ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ก่อนก่อให้เกิดประโยชน์ 2 ประการคือ ช่วยให้เห็นลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาดั้นย่อยที่พูดกันในอำเภอต่าง ๆ และช่วยให้การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสระและพยัญชนะ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

หลังจากนั้นได้ออกเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นครั้งคราว เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเติมในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีปัญหา

ประวัติของผู้บอกภาษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกผู้บอกภาษาที่ดีที่สุดของแต่ละถิ่นไว้เป็นหลักในการเก็บข้อมูล 1 คน (หมายถึงคนที่ 1) และได้ตรวจสอบความถูกต้องกับคนอื่น ๆ ในถิ่นนั้น ๆ ด้วย

1. ผู้บอกภาษาอำเภอชนอม

นางละออง สร้อยสุวรรณ อายุ 53 ปี

นางเรียม หนูน้อย อายุ 52 ปี

เกิดที่บ้านบางคู ตำบลกวนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

2. ผู้บอกภาษาอำเภอสีชล

นางเชี้ยว แต่งขาว อายุ 73 ปี

นางตรุด พรหมแก้ว อายุ 71 ปี

เกิดที่ หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งคา ตำบลทุ่งปรัง อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
อาชีพทำนา

3. ผู้บอกภาษาอำเภอท่าศาลา

นางแปลก เบญจศักดิ์ อายุ 62 ปี

นางสี กล้ายคำ อายุ 69 ปี

เกิดที่บ้านบอนนันท ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

4. ผู้บอกภาษาอำเภอพรหมคีรี

นางผอง มังลาชาญ อายุ 54 ปี

นางริม ชนะพล อายุ 67 ปี

เกิดที่บ้านในเขียว ตำบลอินคีรี กิ่งอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

5. ผู้บอกภาษาอำเภอเมือง

นางพะ ศรีสุข อายุ 63 ปี

นางนอง สมนึก อายุ 58 ปี

เกิดที่บ้านริมกำแพงตะวันตก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรี-

ธรรมราช อาชีพทำนา

6. ผู้บอกภาษาอำเภอปากพนัง

นางพร้อม ช่วยคำ อายุ 55 ปี

นางมณี อินทวงศ์ อายุ 60 ปี

เกิดที่บ้านหวดลุง ตำบลชะเมา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

7. ผู้บอกภาษาอำเภอเชียรใหญ่

นางดอง เพ็งสุวรรณ อายุ 54 ปี

นางลาก ถนนแก้ว อายุ 50 ปี

เกิดที่บ้านทองคำเจียก ตำบลทองคำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัด

นครศรีธรรมราช อาชีพทำนา

8. ผู้บอกภาษาอำเภอหัวไทร

นางหลัก สงเสริมวงศ์ อายุ 70 ปี

นางภักดี วัฒนา อายุ 52 ปี

เกิดที่บ้านพัทธสีมา ตำบลท่าข่อม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

9. ผู้บอกภาษาอำเภอชะอวด

นางกิ่ง แสงศรี อายุ 60 ปี

นางแวว แพรวจรรยา อายุ 65 ปี

เกิดที่บ้านชะอวด ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

10. ผู้บอกภาษาอำเภอร่อนพิบูลย์

นางไลน อู่สารกิจ อายุ 57 ปี

นางบุญชู เกิดสมนึก อายุ 59 ปี

เกิดที่บ้านปัดไวก ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

11. ผู้บอกภาษาอำเภอทุ่งสง

นางพิศ เหล็กเพชร อายุ 53 ปี

นางเนื่อง จริตงาม อายุ 82 ปี

เกิดที่บ้านเขาคล้าย ตำบลชะมาย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

12. ผู้บอกภาษาอำเภอทุ่งใหญ่

นางลิ้ม ศรีสุขใส อายุ 53 ปี

นางจินดา พรหมเดช อายุ 50 ปี

เกิดที่บ้านนาไต้ ตำบลทุ่งสัง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำนา

13. ผู้บอกภาษากิ่งอำเภอนายอน

นางปราณี ไกรนรา อายุ 52 ปี

นางเข็ม สองสี อายุ 57 ปี

เกิดที่บ้านทุ่งคาไม้ท้าว ตำบลทุ่งสง กิ่งอำเภอนายอน จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำสวน

14. ผู้บอกภาษาอำเภอดวาง

นางปรี๊ด ธราพร อายุ 54 ปี

นางชุม แสงมณี อายุ 70 ปี

เกิดที่บ้านวังตลับ ตำบลอำพระนคร อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำสวน

15. ผู้บอกภาษาอำเภอลานสกา

นางจัต ชุมหงส์ อายุ 53 ปี

นางเล็ก ศรีพร อายุ 70 ปี

เกิดที่บ้านสี่กั๊ก ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำสวน

16. ผู้บอกภาษาอำเภอฟิปูน

นางอ้อม ศรีประพันธ์ อายุ 65 ปี

นางเอี่ยม ศรีเปารยะ อายุ 60 ปี

เกิดที่บ้านทุ่งรอน ตำบลเขาพระ อำเภอฟิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพทำสวน

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. รายการคำ

ผู้วิจัยใช้รายการคำในแบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ ของธีระพันธ์ ส. หองกำ ซึ่งโครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาถิ่นเมืองต่าง ๆ

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหลัก กับได้เพิ่มเติมและคัดออกบ้าง¹ รวมจำนวนคำที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 776 คำ (ดูภาคผนวก)

2. อุปกรณ์ประกอบการเก็บข้อมูล

ใช้อุปกรณ์ที่เป็นของจริง และภาพประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้บวกลำมาเข้าใจความหมายของคำที่ต้องการจะถามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. สัทสัญลักษณ์

ในการจัดบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ของ I.P.A. (International Phonetic Association) และได้ดัดแปลงสัญลักษณ์บางตัวเพื่อความสะดวกในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ สัญลักษณ์ที่ใช้มีดังต่อไปนี้

3.1 สัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์

3.1.1 ใช้หมายเลขแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ดังต่อไปนี้

ว.1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่ง

ว.2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สอง

¹ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมและตัดคำในแบบสอบถาม ซึ่งคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลภาษาดั้งถิ่นนครศรีธรรมราชดังนี้คือ

ก. เพิ่มคำว่า พาน เพื่อใช้ทดสอบพยัญชนะต้น ph คำว่า ขลุ่ย และ กูย เพื่อใช้ทดสอบสระ ui คำว่า ขอย ในความหมายว่า "สอยผลไม้" เพื่อใช้ทดสอบสระ oi

ข. ตัดคำ หงอย เหงา แทะ และ (มัน) แกว เพราะภาษาดั้งถิ่นนครศรีธรรมราชใช้คำอื่นคือ

หงอย	ใช้	ho ² h ² o ²	(ห้องหอ)
เหงา	"	hiap ^{6/4}	(เงียบ)
ทะ	"	khlot ^{7/6}	(คล้อด)
มันแกว	"	hua ¹ thua ¹	(หัวถั่ว)

ค. ตัดคำที่ใช้ทดสอบ mr- และ ml- บางคำออกไปเนื่องจากคำเหล่านั้นไม่มีใช้ในภาษาดั้งถิ่นนครศรีธรรมราช

- ว.3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่สาม
 ว.4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่สี่
 ว.5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ห้า
 ว.6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่หก
 ว.7 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เจ็ด

วรรณยุกต์หมายเลขเดียวกันแต่ต่างภาษากัน ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะทางสัทศาสตร์เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคำอธิบายลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในแต่ละภาษาที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2 ใช้สัญลักษณ์แทนลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

3.1.2.1 เส้นแสดงลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

(tone letter หรือ tone stick) ใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงวรรณยุกต์ (tone sandhi) และการเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียงในแต่ละภาษากันย่อย

3.1.2.2 ตัวเลขแสดงระดับขึ้น-ลงของเสียงวรรณยุกต์

อาจจะประกอบด้วยเลข 2 ตัว หรือ 3 ตัว โดยตัวเลขตัวแรกแสดงจุดเริ่มต้นของเสียง และตัวเลขตัวสุดท้ายแสดงจุดสุดท้ายของเสียงวรรณยุกต์ ส่วนเลขตัวกลางแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดสุดท้าย

3.2 สัญลักษณ์แทนเสียงพยัญชนะ

p แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด¹ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง
 ไม่มีลม [p]

¹p, t, k และ ? เมื่อเป็นพยัญชนะต้นเรียกว่า พยัญชนะระเบิด แต่ถ้าเป็นพยัญชนะท้าย เรียกว่า พยัญชนะกัก

- ph แทนเสียงพยัญชนะระเบิดเกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง ไม่มีลม
[p^h]
- b แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ก้อง ไม่มีลม
[b]
- t แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก
[t] หรือปลายลิ้นกับฟัน [t̪]¹ ไม่ก้อง ไม่มีลม
- th แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก [t^h]
หรือปลายลิ้นกับฟัน [t̪^h] ไม่ก้อง มีลม
- d แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก [d]
หรือปลายลิ้นกับฟัน [d̪] ก้อง ไม่มีลม
- k แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด เกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน
ไม่ก้อง ไม่มีลม [k]
- kh แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน ไม่ก้อง
มีลม [k^h]
- ? แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิดเกิดที่ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง
ไม่มีลม [ʔ]
- c แทนเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เกิดระหว่างลิ้นส่วนหน้ากับเพดาน
แข็งส่วนหน้า ไม่ก้อง ไม่มีลม [tʃ]
- ch แทนเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เกิดระหว่างลิ้นส่วนหน้ากับเพดาน
แข็งส่วนหน้า ไม่ก้อง มีลม [tʃ^h]
- s แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรกแบบลิ้นห่อแฉกและงอขึ้น (retroflex)
เกิดระหว่างปลายลิ้นด้านล่างกับส่วนหลัง ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง [s̺]

¹ t, t^h, d ในภาษาดินช่ยอนนครศรีธรรมราชทุกถิ่นผู้ออกภาษาบางครั้งออกเป็น
t̪, t̪^h, d̪

- h แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดระหว่างช่องเส้นเสียง ไม่ถ่วง
[h]¹
- m แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ถ่วง [m]²
- n แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ถ่วง [n]³
- ng แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน ถ่วง
[ŋ]
- l แทนเสียงพยัญชนะข้างลิ้น เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ถ่วง
[l]
- r แทนเสียงพยัญชนะลิ้นงอ เกิดที่ปลายลิ้นปุ่มเหงือก ถ่วง [ɹ]
- w แทนเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่ริมฝีปากและเพดานอ่อน ถ่วง
[w]
- j แทนเสียงพยัญชนะกึ่งสระ [j] และเสียงพยัญชนะนาสิก [ɲ]
เกิดที่ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง ถ่วง⁴

¹h มักจะเป็นเสียงขึ้นจมูก [h̃]

²[m-] บางครั้งเกิดแบบแปรอิสระ (free variation) กับ [b̃-] ในภาษา
ถิ่นย่อยอำเภอรอนพิบูลย์, อำเภอยางชุมน้อย, อำเภอวาริชภูมิ, กิ่งอำเภอนาหว้า, อำเภอเมือง
บึงขาคำ, อำเภอเมือง

³[n-] เกิดแบบแปรอิสระ (free variation) กับ [ñ-] ในภาษา
ถิ่นย่อยอำเภอดงหลวง ๆ ที่กล่าวแล้วในเชิงบรรทัดข้อ 2

⁴[j] ในภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครราชสีมาทุกอำเภอ เกิดแบบแปรอิสระ
กับ [ɲ]

3.3 สัญลักษณ์แทนเสียงสระ

3.3.1 สระเดี่ยว

- i แทนเสียงสระสั้น หน้า สูง ไม่ทอริมฝีปาก [i]
- i: แทนเสียงสระยาว หน้า สูง ไม่ทอริมฝีปาก [i:]
- e แทนเสียงสระสั้น หน้า กึ่ง-สูง [e^h] และ กึ่ง-ต่ำ [e^l] ไม่ทอริมฝีปาก
- e: แทนเสียงสระยาว หน้า กึ่ง-สูง ไม่ทอริมฝีปาก [e:]
- ɛ: แทนเสียงสระยาว หน้า กึ่ง-ต่ำ ไม่ทอริมฝีปาก [ɛ:]
- a แทนเสียงสระสั้น กลาง ต่ำ ไม่ทอริมฝีปาก [a]
- a: แทนเสียงสระยาว กลาง ต่ำ ไม่ทอริมฝีปาก [a:]
- u แทนเสียงสระสั้น หลัง สูง ไม่ทอริมฝีปาก [u]
- u: แทนเสียงสระยาว หลัง สูง ไม่ทอริมฝีปาก [u:]
- ɔ แทนเสียงสระสั้น หลัง กึ่ง-สูง ไม่ทอริมฝีปาก [ɔ]
- ɔ: แทนเสียงสระยาว หลัง กึ่ง-สูง ไม่ทอริมฝีปาก [ɔ:]
- o แทนเสียงสระสั้น หลัง สูง ทอริมฝีปาก [o]
- o: แทนเสียงสระยาว หลัง สูง ทอริมฝีปาก [o:]

บางแห่งจัดสระ eo, eo, ɔ และ ɔ: เป็นสระกลางเช่นเดียวกับสระ a และ a: แต่ในที่นี้จัดตามลักษณะของเสียงสระทั้งสี่ ซึ่งเกิดที่เพดานหรือใกล้เคียงกับสระหลัง คือ u, u:, o และ o: ตามลำดับเหตุผลในการจัดดังกล่าวได้จากผลการวิเคราะห์ของ Eugénie J. A. Henderson

Eugénie J. A. Henderson, "Phonetic Description and Phonological Function : Some reflections upon Back Unrounded Vowels in Thai, Khmer and Vietnamese," in Studies in Tai Linguistics in Honor of William J. Gedney, edited by Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain (Bangkok : CIEL, 1975), pp. 259-268.

- o แทนเสียงสระสั้น หลัง กิ่ง-สูง [o^h]
- และกิ่ง-ต่ำ [ɔ^h] หอริมฝีปาก
- o: แทนเสียงสระยาวหลัง กิ่ง-สูง หอริมฝีปาก [o:]
- ɔ: แทนเสียงสระยาว หลัง กิ่ง-ต่ำ หอริมฝีปาก [ɔ:]

3.3.2 สระประสมสองเสียง

สระประสมสองเสียง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

3.3.2.1 สระประสมสองเสียงที่ลงท้ายด้วยสระหน้า
และใช้พยัญชนะตามหลัง¹ ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

ai	แทนเสียงสระประสม [ai]
a:i	แทนเสียงสระประสม [a:i]
ɔ:i	แทนเสียงสระประสม [ɔ:i]

¹นักภาษาศาสตร์บางท่านวิเคราะห์ให้สระประสมสองเสียง เป็นสระเดี่ยวตาม
ด้วย พยัญชนะ V+C โดยถือว่า -i เป็นพยัญชนะกึ่งสระ -j หรือ -y และ -u เป็น
พยัญชนะกึ่งสระ -w ผู้วิเคราะห์แนวนี้ ได้แก่ แมรี่ ฮัส (Mary Hass) วิลเลียม เจ.เกตน์
(William J. Gedney), รอยแอนดรู มิลเลอร์ (Roy Andrew Miller)
วิลโลวไรธ คำรัศมี เป็นต้น แต่ในที่นี้วิเคราะห์ให้เป็นสระประสมสองเสียงเช่นเดียวกับ
ของศาสตราจารย์ ฟัง ไคว ลี (Fang Kuei Li)

Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, (Hawaii :
The University Press of Hawaii, 1977) pp. 285-296.

oi	แทนเสียงสระประสม	[o:i]
çi	แทนเสียงสระประสม	[ç:i]
ui	แทนเสียงสระประสม	[ui]
iu	แทนเสียงสระประสม	[iu]
eu	แทนเสียงสระประสม	[e:u]
œu	แทนเสียงสระประสม	[œ:u]
au	แทนเสียงสระประสม	[au]
a:u	แทนเสียงสระประสม	[a:u]

3.3.2.3 สระประสมสองเสียงที่ลงท้ายด้วยสระกลางและอาจมีพยัญชนะตามหลังได้อีก ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

ia	แทนเสียงสระประสม	[i:a]
ua	แทนเสียงสระประสม	[u:a]
ua	แทนเสียงสระประสม	[u:a]

3.3.3 สระประสมสามเสียง

สระประสมสามเสียง ไม่มีพยัญชนะตามหลังอีก¹ ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

iau	แทนเสียงสระประสม	[iau]
uai	แทนเสียงสระประสม	[uai]
uai	แทนเสียงสระประสม	[uai]

¹นักภาษาศาสตร์วิเคราะห์ให้สระประสมสองเสียง เป็นสระเดี่ยวตามด้วยพยัญชนะ จะวิเคราะห์ให้สระประสมสามเสียง เป็นสระประสม (สองเสียง) ตามด้วยพยัญชนะท้ายเช่นเดียวกัน โดยถือว่า -i เป็นพยัญชนะกึ่งสระ -j หรือ -y และ -u เป็นพยัญชนะกึ่งสระ -w ดังนั้น

$$iau = ia+w$$

$$ai = a+j \quad \text{หรือ} \quad a+y$$

$$uai = ua+j \quad \text{หรือ} \quad ua+y$$

3.4 สัญลักษณ์อื่น ๆ

3.4.1 [ ] ใช้กำกับสัทอักษรที่ใช้แทนเสียง เช่น [k] ,
[a] , [ka³]

3.4.2 ~ ใช้กำกับบนสัทอักษรเพื่อแสดงว่าเป็นเสียงนาสิก
(nasalized) เช่น [ã]

3.4.3 ~ ใช้กำกับระหว่างเสียงสระ พยัญชนะหรือคำ เพื่อ
แสดงว่า เสียงสระ พยัญชนะ หรือคำ เกิดแบบแปรอิสระ เช่น [j~r]

3.4.4 c ใช้แทน พยัญชนะ

3.4.5 v ใช้แทน สระ

3.4.6 - ใช้กำกับหน้าหรือหลังสัทอักษรเพื่อแสดงว่า

3.4.6.1 เป็นพยัญชนะต้น เช่น

p-

t-

k-

3.4.6.2 เป็นพยัญชนะท้าย เช่น

-p

-t

-k

ในกรณีที่สัญลักษณ์แทนเสียงพยัญชนะ ไม่มีเครื่องหมาย
“_” กำกับหลังหรือหน้าดังกล่าว ถือว่าพยัญชนะตัวนั้นเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะ
ท้าย

4. อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง

ใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบที่ใช้กับแถบบันทึกเสียงชนิดตลับ (cassette) เพื่อ
สะดวกในการเคลื่อนย้าย และสามารถใช้อ่านไฟฉายแทนการใช้ไฟฟ้าในการบันทึกเสียง
ผู้บอกภาษาตามหมู่บ้านต่าง ๆ เนื่องจากหลายหมู่บ้านยังไม่มีไฟฟ้าใช้

5. เครื่องแสดงแผนภาพคลื่นเสียง (sound spectrograph)

ใช้สำหรับตรวจสอบเสียงวรรณยุกต์ที่ได้ยิน และแสดงให้เห็นลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียง ได้อย่างชัดเจน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำคำในแบบสอบถาม และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบที่เตรียมไว้ไปตามผู้บอกภาษา คำใดที่มีความหมายไม่ชัดเจน ต้องยกตัวอย่างคำนั้นในบริบท (context)
2. ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละประมาณ 2-3 ครั้ง และซักถามข้อข้องใจที่เกิดขึ้นประกอบไปด้วย
3. เมื่อฟังเสียงของผู้บอกภาษาจนแน่ใจว่าเป็นเสียงอะไรแล้ว จึงบันทึกโดยใช้สัทอักษร พร้อมกับจดคำอธิบายเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษา
4. เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลในภายหลัง ได้บันทึกเสียงเอาไว้ โดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละ 2 ครั้ง โดยเว้นระยะเวลาระหว่างการออกเสียงครั้งแรกและครั้งที่สองพอสมควร

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลของภาษาดั้งน้อยแต่ละภาษามาพิจารณาเพื่อดูว่าแต่ละภาษาประกอบด้วยหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หยัดขณะ และสระ จำนวนเท่าใด มีหน่วยเสียงอะไรบ้างและมีเสียงใดเป็นเสียงข้อย และแต่ละภาษาเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

ในการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ได้บันทึกเสียงคำที่ใช้สำรวจเสียงวรรณยุกต์ไว้เฉพาะไปใช้กับเครื่องแสดงแผนภาพคลื่นเสียง เพื่อตรวจสอบดูว่าผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยถูกต้องตรงกับผลที่ได้จากการอ่านแผนภาพคลื่นเสียง (sound spectrograms) และเพื่อดูลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละภาษาว่าเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรบ้าง

การเสนอผลการวิเคราะห์

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ จึงเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. วรรณยุกต์

--ระบบวรรณยุกต์

- รูปแบบของการแยกเสียงวรรณยุกต์

- ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์

- พยางค์เป็น

- พยางค์ตาย

-- หน่วยเสียงวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์

- ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1

- ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 2

- การแบ่งเขตภาษาย่อยโดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์

-- การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

-- เปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษา

ไทยมาตรฐาน

2. พยัญชนะ

-- ระบบพยัญชนะ

-- หน่วยเสียงพยัญชนะ

- พยัญชนะเดี่ยว

- พยัญชนะต้น

- พยัญชนะท้าย

- พยัญชนะควบกล้ำ

-- การแบ่งเขตภาษาย่อยโดยใช้พยัญชนะเป็นเกณฑ์

-- เปรียบเทียบพยัญชนะในภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษาไทย

มาตรฐาน

3. สระ

- ระบบสระ
- หน่วยเสียงสระ
  - สระเดี่ยว
  - สระประสมสองเสียง
  - สระประสมสามเสียง
- เปรียบเทียบสระในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชกับภาษาไทยมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

- สรุปผลการวิจัย
- อภิปรายผล
- ข้อสังเกต
- ข้อเสนอแนะ